

Слово 53

1. За любовта и за това, какъв е животът и какви са делата на добродетелните мъже.
2. Облажаване на тези, които имат сърдечна любов.

взлюбени мои братя! Желая да беседвам с вас за душеспасителните предмети и се срамувам (това е истина – свидетел ми е Христос!) пред вашата любов, като зная своето недостойнство. Затова бих желал (както знае това Господ) всякога да мълча и да не повдигам очите си, за да погледна човешко лице, тъй като моята съвест ме изобличава за това, че съм определен, без да съм достоен да бъда ръководител на всички вас, сякаш познавам пътя на добродетелта – аз, който не познавам дори това, което е под нозете ми и още не съм встъпил в Божия път. Затова много скърбя, че аз, окаяният, съм удостоен да ръководя вас, по-достоините от мен, които сам би трябвало да имам за свои ръководители, защото съм по-ниско от всички вас и нямам слово, което да е засвидетелствано и потвърждавано от моите дела и от моя живот, за да въздейства върху вас и да ви напомня за закона на Бога и за Неговата свята воля. Защото зная, че никога нищо не съм изпълнил от това, което искам да ми кажа, а на мен много добре ми е известно, че нашият Господ и Бог не облажава този, който само поучава, но – този, който по-напред изпълнява, а после поучава. *Който, казва Той, изпълни и поучи, той велик ще се нарече в царството небесно* (Мат. 5:19). Защото и ония, които слушат такъв учител, са готови да му подражават, като получават полза не толкова от неговите думи, колкото биват подтиквани и подбуждани от неговите дела да действат подобно на него. Това аз не притежавам и моята съвест свидетелства, че няма у мене нищо добро. Но моля ви и ви умолявам, възлюбени мои братя, не спирайте вниманието си

върху моя нерадив живот, а върху заповедта на Христа Господа и наставленията на светите отци; тъй като тези богопросветени наши отци не са ни предали нито едно правило, което по-напред сами да не са изпълнили.

И така, Христовите заповеди да бъдат нашия общ за всички ни път, който да ни отведе на небесата и при Самия Бог. Макар словото и да разкрива много пътища, да посочва много начини, които могат да въведат човека в небесното царство, но в действителност не са много пътищата, а е само един, но той се разделя на много пътища, съобразно със силата и желанието на всекиго. Защото всеки от нас започва със своеобразни дела и трудове, сякаш започваме да се движим от различни места и градове, като се стремим обаче да пристигнем на едно и също място, тоест в небесното царство. Когато слушаме за делата и пътищата на онези човеци, които живеят по Бога, трябва да разбираме под това техните духовни добродетели. И тези, които са започнали да вървят по тях, трябва винаги да имат едно пред погледа си и да се стремят към една цел, за да се съберат всички от различните страни и места в единия град, тоест в царството небесно, и да се сподобят да царуват с Христа, покорявайки се на Единия Цар, тоест на Бога и Отца.

И така, ние посочихме един град; а пътят на всекиго от тези, които вървят към него, макар и да идват от различни страни, е еднакъв с всички други: това е любовта. Ние имаме святата и неразделна троица на добродетелите – вярата, надеждата и любовта и последната е най-първа и по-голяма от всички, бидейки предел на (нравственото) добро. Върху нея е положено домостроителството на нашата вяра, върху нея е основана надеждата и без нея нито едно от съществуващото не е станало и никога не ще стане. Тази любов има много имена и много дела и нейните признаци са преизобилни и свойствата ѝ са преголямо множество. Но нейната същност е една и за всички свършено непости-

жима – и за ангелите, и за хората, и за всяка друга твар, която е възможно и на нас все още да не ни е позната. Тя е неизразима със слово, непристъпна в славата си, неизследима в нейните съдби. Тя е и вечна, защото е безвременна. И е незрима, защото се представя в ума, но не се постига. Много са нейните красоти в неръкотворния и свят Сион, които, щом някой започне да вижда, вече престава да се утешава с привлекателните привидности на света и да обича неговата слава.

2. Но позволете ми, братя, да побеседвам с тази любов и да я приветствам, за да удовлетворя с това, доколкото ми бъде възможно, своята привързаност към нея. Защото призовах в ума си красотата на непорочната любов и внезапно нейната светлина възсия в моето сърце и от нейната сладост аз бях възнесен въвн от себе си; прекрати се действието на моите телесни сетива, аз излязох мислено от сегашния живот и забравих за всичко, което е в този свят. Но не зная как тя отново отстъпи от мен и ме остави сам да оплаквам своята немощ. О, прежелана любов! Блажен е този, който те е възлюбил, защото такъв вече не ще поиска да обикне страстно никоя човешка красота. Блажен е този, който се е сплел с теб чрез божественото желание, защото такъв ще се отрече от целия свят и с който и човек да се сближи, не ще се оскверни. Блажен е, който се е пленил от твоите красоти, и с изпълнено желание им се е насладил, защото такъв ще се освети в душата си с пречистата кръв и вода, които изтичат и извират от теб. Блажен е, който те е прегърнал с цялото си сърце, защото такъв ще се измени с добро изменение в своя дух и ще се възрадва с душата си, понеже ти самата си неизказана радост. Блажен е, който те е придобил, защото такъв вече не ще счита за нищо всичките съкровища на света, тъй като самата ти си истинското богатство, което никога не оскъднява. Блажен и трижди блажен е този, на когото ти си подала своята десница, защото такъв, независимо от цялото свое видимо без-

славие, ще бъде по-славен от всички прославени и по-почитан и от всички почитани. Достоен за хвала е този, който те търси, прехвален е този, който те намери; но по-блажен от всички е този, който бъде възлюбен от теб, този, когото ти поставяш отдалечно на себе си, който е наставляван от тебе, който живее в теб, когото ти насищаш с безсмъртна храна, тоест с нашия Господ Иисус Христос.

О, божествена любов! Къде държиш ти Христа? Къде Го криеш? Защо взе Избавителя на света и Го отдалечи от нас? Открехни и за нас своята врата, за да съзрем и ние Христа, Който пострада за нас, и да започнем да се уповаваме на Неговата милост, защото, ако Го видим, вече никога не ще умрем. Отвори ни – ти, която стана за Него врата към Неговото домостроителство на въплъщението и подтикна непринуждаваните, а сами по себе си богато изливащи се съкровища на щедростите на нашия Владика да поемат греховете и немощите на всички човеци – и не ни прогонвай, като казваш: не ви познавам. Дойди при нас и ни познай, тъй като ние не сме познати от теб. Всели се в нас, та Господ, като дойде заради теб, да посети и нас, смирените, бидейки посрещан от тебе, понеже самите ние не сме ни най-малко достойни за това; а когато дойде Той, да поостане, беседвайки с тебе, а между това да позволи и на нас грешните да паднем в пречистите Му нозе; и ти тогава би казала добра дума за нас и би измолила за нас прошка на нашите грехове, за да се сподобим чрез тебе отново да се потрудим и да послужим на Него, нашия Владика. И Той ще ни вземе под Своята закрила и ще ни насити.

О, света любов! О, ако получим прошка заради тебе и се сподобим да вкусим благата на нашия Владика, чиито сладости без теб никой не може опитно да познае! Който не те е възлюбил докрай и който не е възлюбен от теб, както подобава, този, възможно е и да върви, но още не е достигнал. За този, който

върви, все още не е сигурно дали ще достигне, преди да е свършил пътят. Но за този, който те е постигнал или когото ти си постигнала, не може да има никакво съмнение, неговият успех е истински. Защото ти си завършек на закона – ти, която ме обгръщаш, която ме съгрываш и възпламеняваш сърцето ми, за да възлюбя безмерно Бога и братята си. Ти си наставница на пророците, спътница на апостолите, сила на мъчениците, вдъхновение на отците и учителите, съвършенство на всички светии. а и мен самия правиш пригоден за настоящото служение.

Но простете ми, братя, задето замалко се отклоних от предмета на това слово. Моята призьрзаност към любовта ме подбуди да сторя това. Спомних си за нея – възрадва се сърцето ми и аз се устремих към възпяването на нейните чудеса. Умолявам и вашата любов, търсете я с всички сили, с вяра тичайте след нея, за да я достигнете и за да не пропадне напразно вашата надежда. Защото всички трудове и подвизи, които нямат своето начало и край в любовта, придружена със съкрушен дух, са празни и безполезни. Христовият ученик не може да бъде познат по никоя друга добродетел, освен по любовта както Сам Христос говори: *По това ще познаят всички, че сте Мои ученици, ако любов имате помежду си* (Иоан. 13:35). Поради любовта Бог стана човек и живя сред нас. Поради любовта Той по Своя воля претърпя всички животворни страдания, за да избави човека от тъмниците на ада и да го възведе на небесата. Поради любовта апостолите завършиха своя път в постоянни подвизи и като уловиха с мрежата на словото цялата вселена, извлякоха я от дълбините на идолослужението на брега на небесното царство. Поради любовта мъчениците проляха своята кръв, за да не изгубят Христа. Поради любовта нашите богоносни отци и учители на вселената с готовност жертваха своя живот за светата съборна и апостолска Църква. Поради нея и аз, като приех предстоятелството над вас, се подвизавам

да ви уча в божествените слова, за да се окажа следовник на ония учители на нашата Църква и доколкото това е в силата ми, с готовност да поема всеки труд и всичко да претърпя, единствено за да направя от своя страна всичко, което би послужило за добро и за ваше назидание и да ви представя на духовната Христова трапеза като съвършени жертви и разумни всесъжения. Вие сте Божии чеда и Той ви предаде на мене да се грижа за вас като за малки деца. Защото вие сте моето сърце, моите очи. Вие сте моята похвала и печатът на моето учительство, ако говоря с думите на апостола.

Да се подвизаваме, възлюбени в Христа братя мои, та както с другите добродетели благоугаждаме на Христа Господа, така да Му благоугодим и с любовта, която трябва да имаме един към друг, за да се радва Бог на нашето съгласие и съвършенство в любовта; за да се радвам и аз, окаяният, като виждам постоянното ви преуспяване в живота по Бога и че той се устремява все към по-доброто и по-доброто и възраства във вярата, чистотата, в страха Божий, в благоговението, в духа на съкрушение и смирение, в страдалчестването на сърцето, придружено от сълзите, чрез които душата се очиства и цялата се изпълва с божествената светлина и със Светия Дух. И тази моя радост да бъде за ваше благословение и за приобщаването ви към вечния и блажен живот в Христа Исуса, нашия Господ, на Когото е славата во веки. Амин.

